

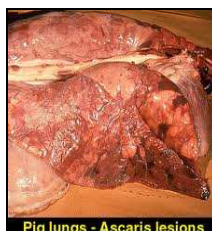
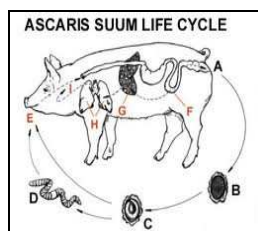

OD GLISTAVIH PRAŠIČEV NI PRIČAKOVATI ZDRAVE IN DONOSNE PRIREJE

Glistavost ali *askaridoza* je pri naših prašičih **najbolj pomembna zajedavska bolezen**. Živalim povzroča **občutne zdravstvene težave**, rejcem pa veliko gospodarsko škodo. Prizadeva zlasti mlade prašiče (odstavljenke in tekače) v kmečkih rejah. **Oboleli prašiči okužujejo zunanje okolje z jajčeci, slabše priraščajo in so bolj dovzetni za druge bolezni**. Težave so opaznejše pri tistih rejcih, ki zbirajo odstavljenke iz različnih gospodarstev. **Glavni vir okužbe je okolje, kontaminirano z zelo odpornimi jajčeci**. Ugotovljeno je, da lahko ličinke »prašičje gliste« migrirajo tudi po telesu človeka, govedi, drobnice, budre, kunca in nekaterih drugih vretenčarjev.

Prašiči se okužijo z zreli jajčeci, **največkrat takoj po rojstvu** preko umazanega vimena, hrane ali stelje. Ko pujssek zaužije zrelo jajčece, se iz njega pod vplivom prebavnih sokov sprostijo ličinke, ki prevrtajo črevesno steno ter potujejo skozi jetra in srce v pljuča. Šele, ko jih prašič izkašlja in požre, se ličinka razvija naprej do odrasle, spolno zrele gliste. **Največ škode povzročajo ličinke tretje stopnje (L₃), ko potujejo skozi notranje organe svojega gostitelja**. Pri tem pride do krvavitve, poškodb tkiv in obsežnejšega vnetja notranjih organov. Ko se poškodbe zacelijo, ostanejo na jetrih ti. »mlečne pege«. Odrasli zajedavci naseljujejo tanko črevesje, živali zajedajo, povzročajo poškodbe črevesne stene in prebavne motnje. **Z glistami infestirane živali slabo priraščajo, hirajo, kašljajo, so slabokrvne, nemirne, zaradi toksinov so pogosto tudi živčne, in zelo dovzetne za druge bolezni**. Da bi jajčece askarida postalo »infektivno«, mora miniti vsaj 4 tedne (v tem času se v njem razvije ličinka druge stopnje). **Jajčeca askaridov so zelo odporna in lahko preživijo v zunanjem okolju tudi več kot 4 leta, zato je bolezen zelo težko izkoreniniti**. Celoten razvoj zajedavca - od jajčeca do spolno zrele gliste - traja okrog 8 tednov; 4 dni po okužbi najdemo ličinke že v jetrih, po 2 tednih pa se vrnejo spet nazaj v črevesje, kjer dozori. Odrasle gliste, ki merijo v dolžino od 15 do 45 cm, živijo v tankem črevesju prašiča do 9 mesecev in izlegajo tudi po več kot 1.000.000 jajčec na dan. Sum bolezni potrdimo z **mikroskopsko preiskavo iztrebkov** (ugotovimo jajčeca) ali najdbo odraslih glist (v blatu ali ob zakolu živali). Alarmantna je tudi najdba beli mlečnih peg na jetrih.

Zaradi omenjenih dejstev je glistavost bolje preprečevati kot zdraviti. Z upoštevanjem osnovnih ukrepov za preprečevanje bolezni (hkratkno vhlavljanje in izhlavljanje, karantena novonabavljenih prašičev, ločeni prostori za vzrejo, predpitanje in pitanje, zagotavljanje primernih bivalnih pogojev za posamezne kategorije prašičev ter neoporečne vode in krme, vzdrževanje čistoče ter dosledno upoštevanje nekrižanja čistih in nečistih poti v obratu) lahko preprečimo marsikatero resnejšo zdravstveno (in ekonomsko) nevšečnost.

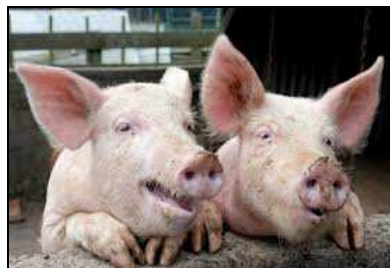
Askaridozo moramo najprej ugotoviti (jajčeca, odrasle gliste, mlečne pege po jetrih). Takoj za tem pa si moramo odgovoriti še na vprašanje, **v kateri fazi vzreje prihaja do okužbe** (v prasilišču, predpitališču ali pitališču oz., ali imamo z zajedavci okužene tudi plemenske živali), ugotoviti razširjenost bolezni in temu primerno pristopiti k zatiranju. Zaradi nadzora nad boleznijo in uspešnostjo zatiranja je potrebno **sistematično kontrolirati iztrebke** na prisotnost jajčec (vsaka 2 meseca), redno **zasledovati proizvodne rezultate** ter **spremljati in evidentirati ugotovitve ob rednih zakolih**.

Posamezne prašiče, ki smo jih nabavili za zakol za domače potrebe, je priporočljivo preventivno razglistiti čimprej po vhlevitvi. V primeru, da v blatu zdravljenih prašičev opazimo gliste, je potrebno zdravljenje po 4 tednih ponoviti, boks pa temeljito očistiti in razkužiti.

Zatiranje askaridoze zahteva poleg načrtnega zdravljenja tudi temeljito čiščenje in razkuževanje hlevov, s katerim uničujemo jajčeca v zunanjem okolju. V ta namen priporočamo **dodato razkuževanje** s sredstvom **KENO®COX CLEANER** (200 ml koncentrata razredčimo s 5 litri vode), ki ga nanašamo na suhe, predhodno temeljito očiščene in razkužene površine.

V okuženih rejah priporočamo **zdravljenje brejih svinj 7 - 10 dni pred premestitvijo v posebne, čiste in razkužene bokse za prasitev** z injekcijskim preparatom. Pred premestitvijo plemenico tudi temeljito umijemo z blago raztopino detergentnega razkužila; pri tem še posebej pazimo na noge, da žival ne bi prenesla jajčec zajedavcev v prasilišče. **Mlade pujske zdravimo običajno preko medicinirane krme** in sicer dvakrat - prvič takoj po prihodu v pitališče, in drugič 8 tednov kasneje. Za tretiranje priporočamo zdravilo Panacur 4% prašek, ki uničuje poleg askaridov tudi nekatere druge vrste glist, in hkrati tudi njihove razvojne oblike (ličinke).

Panacur® Powder 4% je antihelmintik s širokim spektrom delovanja. 25 g vrečka zadostuje za enodnevno tretiranje 200 kg telesne mase prašičev. Za **posamično zdravljenje** prašek homogeno zamešamo med krmo in zdravimo **enkrat dnevno, 4 dni zapored**. V primeru **skupinskega zdravljenja s popolno krmno mešanico**, doziramo zdravilo v odmerku **500 g (20 vrečk) na 1 tono krme (v primeru, da poje vsak pitanec po 1 kg krme dnevno) in zdravimo 10 dni zapored**. Zelo pomembno je, da je zdravilo v krmo vmešano čimbolj homogeno! **Meso in organi zdravljenih živali niso primerni za prehrano ljudi v času dajanja zdravila in še 3 dni zatem**. Panacur® Powder 4% se izdaja na veterinarski recept, zato morata biti izdaja in njegova poraba evidentirana v Dnevniku veterinarskih posegov. Za preventivno razkuževanje hlevskih površin in pribora priporočamo uporabo razkužila Virkon® S ali Ecocid® S (50 g na 5 l vode).

Zdravljenje prašičev izvajamo v posebnem boksu, ki ga po uporabi temeljito očistimo in razkužimo. Tretji dan po zaključku zdravljenja prašiče premestimo v čist in razkužen boks, **gnoju z izločenimi zajedavci in jajčeci vred pa primešamo slamo in ga kompostiramo**. S tem pospešimo njegovo biotermično sterilizacijo, uporabimo pa ga lahko šele po poteku 3 mesečnega zorenja. V primeru, da redimo prašiče na rešetkastih tleh, je potrebno posebno skrb nameniti tudi (z jajčeci okuženi) gnojevki.